



Specijal

MALO GOSPODARSTVO U PREDVORJU EU

Putevi do novca iz fondova Europske unije



Iz nekih dijelova programa EU i malo i srednje gospodarstvo može 'izvući' novac. Za koja se sredstva uopće može natjecati i što je sve potrebno znati o nužnim koracima da bi se novac dobio

Piše: Tatjana Brebrić
 tatjana.brebrić@liderpress.hr

Mnogo je pitanja vezanih uz Europsku uniju u vezi s kojima su u Hrvatskoj mišljenja podijeljena, ali jedno je sigurno - kad se spomene novac iz Europske unije, svi se slažu da ga treba uzeti. Pretpristupni fondovi nude znatna sredstva, koja u pravih rukama mogu biti sjajno iskorištena, ali mnogima nije jasno kako do tog novca doći i tko uopće na njega ima pravo. Najjednostavnije rečeno, novac koji je Europska unija namijenila zemljama poput Hrvatske služi za dovođenje budućih zemalja članica Unije u stanje u kojem mogu ispuniti sve potrebne uvjete za članstvo. U većini slučajeva novac koji Europska unija izdvaja namijenjen je tako javnom sektoru i nevladinim organizacijama, zbog namjere da se utroši na opće, a ne privatno dobro. Ipak, privatni sektor nije iz priče u potpunosti isključen, iz



Andreja Turčin, PBZ: - Važno je znati da apliciranje za sredstva nekog od fondova EU ne može biti rješenje nekoga strukturnog problema, već samo nadogradnja dobrog poslovanja

nekih dijelova programa Europske unije i malo gospodarstvo može 'izvući' novac.

Najvažnije su pritom informacije, koje potencijalnim aplikantima zbog terminologije mogu biti zbunjujuće, ali istina je zapravo da nitko iz Europske unije neće vući nekoga za rukav. Od potencijalnih korisnika sredstava oče-

kuje se da pokažu poduzetan duh i doznaju što je sve potrebno da bi se novac dobio.

Redoslijed koraka

Informacija ima, samo je važno znati gdje ih potražiti. Na internetu je moguće doznati uistinu sve, ali ponekad to zahtijeva iščitavanje brojnih dokumenata koji su na engleskom. Zato je dobro znati da većina banaka ima neki oblik savjetodavne službe upućene u problematiku pretpristu-

pnih fondova.

- Banke trebaju pratiti klijenta na svakom koraku, pa tako i u apliciranju za sredstva iz pretpristupnih fondova. Ta se usluga obično ne oglašava uobičajenim načinima jer je treba manji broj klijenata, ali oni koji je trebaju mogu je dobiti, a zapravo je to jedan vid dodane vrijednosti koju banka pruža - objašnjava Andreja Turčin, direktorica EU Deska Privredne banke Zagreb.

Natječaji za javnu nabavu

Javne nabave u Europskoj uniji obavljaju javni naručitelji iz država članica Europske unije s ciljem nabave roba, pružanja usluga ili izvođenja radova. U načelu, javni naručitelji su sve organizacije u kojima organi javne vlasti imaju više od 50 posto administrativnog, financijskog ili kadrovskog utjecaja i definirane su kao javnopravne osobe, koje

imaju obavezu na javno nadmetanje.

Sve natječaje za nabavu roba, pružanje usluga i izvođenje radova čija vrijednost prelazi pragove postavljene direktivama, države članice dužne su objaviti u službenom glasilu Europske unije (Official Journal) te provesti postupak nabave prema proceduri određenoj direktivama.



Pružanje informacije i pomoć pri razumijevanju hodograma svakako je važna, ali oni hrabriji mogu se i sami okušati u apliciranju.

Poljoprivreda, kao područje od posebnog interesa, nudi više mogućnosti za povlačenje sredstava iz fondova Europske unije (SAPARD program), dok tvrtke iz drugih djelatnosti ne mogu aplicirati na isti način. Naime, na natjecanjima koje raspisuje Europska

komisija prilikom provedbe odobrenih projekata tvrtke iz Hrvatske imaju priliku sudjelovati ne u svojstvu predlagatelja projekta, već u svojstvu njihova izvođača (u programima CARDS, PHARE i ISPA), bez obzira na to provode li se projekti u Hrvatskoj ili drugoj državi korisnici programa.

Bespovratna sredstva

Ipak, mali poduzetnici mogu aplicirati za tzv. grantove, odnosno darovnice, i dobiti bespovratna sredstva. Riječ je o, uvjetno rečeno, manjim iznosima, ali i o novcu koji dobiju i nikad ne mo-

Stupanjem na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju hrvatskim tvrtkama omogućen je pristup natjecanjima za javnu nabavu u Europskoj uniji. Sve hrvatske tvrtke mogu se natjecati za osvajanje ugovora na području izvođenja radova, pružanja usluga i nabave opreme. Ipak, čini se da je manji broj tvrtki svjestan te prilike ili su možda nedovoljno upo-

znate s otvorenim natjecanjima. Euro informacijski centar Zagreb uveo je uslugu automatskog obavještanja o otvorenim javnim nabavama u Uniji, takozvani Tender Support System (TSS). Njime na dnevnoj bazi daju informacije o otvorenim javnim nabavama u EU zainteresiranim tvrtkama. I to besplatno.

Malo gospodarstvo

Korisne web adrese

www.safu.hr - Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije: na internetskim stranicama mogu se pronaći informacije o najavama natječaja te otvorenim natjecanjima koji se financiraju iz pretprijetnih programa EU otvorenih Hrvatskoj, a to su PHARE 2006, ISPA i IPA

www.strategija.hr - Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije: koordinira pripremu Okvira za usklađenost strategija kao temeljnoga strateškog dokumenta za korištenje pretprijetnih programa IPA

www.euroinfo.hr - Euro info komunikacijski centar Zagreb: dio mreže koja obuhvaća oko 300 Euro info centara koju su osnovali Europsko vijeće i Europska komisija kako bi povezali male i srednje tvrtke s europskim institucijama. Zajednički su im ciljevi obavještanje, savjetovanje i pomoć malim i srednjim tvrtkama pri poslovanju u zemljama Europske unije

www.mps.hr - Ravnateljstvo za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi pri Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva (SAPARD agencija)

raju vratiti. S napomenom da taj novac ne smije biti uloženi u nešto što direktno generira profit. Poduzetnik tako ne može dobiti novac za stroj, ali može razviti kapacitete poduzeća i obrazovati zaposlenike, uvesti standarde u poslovanju ili na neki drugi način modernizirati poslovanje. Mnogima formulacija o negeneriranju profita u startu zvuči neprivlačno, ali, dugoročno gledano, takvo se ulaganje jednako isplati.

Prijava na grantove jednostavnija je jer je riječ o manjim iznosima, pa tu poduzetnici uistinu mogu i sami aplicirati za sredstva. Informacije i obrasce mogu pronaći na internetskim stranicama Središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije (SAFU) i sami se upustiti u avanturu.

Osim aktualnih natječaja, tu su i natjecaji koji su tek u pripremi, što je posebno važno za one koji sami apliciraju jer im ostavlja više vremena za pripremu.

Korisno učenje

- Na neki način dobro je da poduzetnici pokušaju aplicirati i za takva sredstva, jer kroz proces uče na koji način strukturirati projekte prema pravilima Europske unije i raditi na način koji Europska unija prihvaća, jer će za nekoliko godina svoje poslovanje morati uskladiti sa standardima Europske unije. Važno je pritom imati na umu da apliciranje za sredstva

Što se krije iza kratica

IPA (eng. Instrument for Pre-Accession Assistance) - instrument za pretprijetnu pomoć
PHARE (franc. Pologne et Hongrie - Aide à Restructuration) - Poljska i Mađarska - pomoć za restrukturiranje njihovih ekonomija

ISPA (eng. Instrument for Structural Policies for Pre-accession) - instrument za strukturalne politike za pretprijetni pristup

SAPARD (eng. Special Accession Program for Agriculture and Rural Development) - posebni pristupni program za poljoprivredu i ruralni razvoj

neko od fondova Europske unije ne može biti rješenje nekoga strukturnog problema (tvrtke ili poduzeća), već samo nadogradnja dobrog poslovanja - objašnjava Andreja Turčin.

Proces je to koji traje, ne postoji u svakom trenutku natječaj na koji se tvrtka može prijaviti. Kad i postoje natjecaji, vrijeme koje prođe od procesa apliciranja do dobivanja novca predugo je da bi tvrtka računala na taj novac kao potrebnu injekciju kapitala. Važno je stoga dobro se informirati, vidjeti koje mogućnosti postoje, procijeniti potencijalne dugoročne benefite i imati na umu da bilo kakvo apliciranje za novac iz Europske unije ne znači nužno da će taj novac i doći. »